

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 7 Sayı: 33 Volume: 7 Issue: 33

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

OKUMA YAZMA BECERİLERİNİ DESTEKLEYİCİ DUYU EĞİTİMİ PROGRAMININ 61-66 AYLIK ÇOCUKLARIN OKUMA YAZMA BECERİLERİNE ETKİSİ*

THE EFFECT OF SENSORY EDUCATION PROGRAM SUPPORTING THE READING – WRITING SKILLS ON THE READING – WRITING SKILLS OF CHILDREN AT THE AGE OF 61-66 MONTHS

Elçin YAZICI**

Adalet KANDIR***

Öz

Araştırma, okuma yazma becerilerini destekleyici duyu eğitimi programının 61-66 aylık çocukların okuma yazma becerilerine etkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; 2012-2013 eğitim öğretim yılında Ankara il merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarına devam eden tesadüfi örnekleme ve gönüllülük esasına dayanarak deney (n:25) ve kontrol (n:27) grubu olmak üzere toplam 52 çocuk oluşturmuştur. Araştırmada okuma yazma becerilerini destekleyici duyu eğitimi programının 61-66 aylık çocukların okuma yazma becerilerine etkisini incelemek amacıyla ön test/son test/ izleme testi kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmada verilerin toplanmasında, "Genel Bilgi Formu", Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın etkililiğini değerlendirme araçları ile "61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi" kullanılmıştır. Deney grubuna "Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı" sekiz hafta süresince haftanın beş iş günü uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise mevcut MEB programının sınıf öğretmenleri tarafından uygulanmasına devam edilmiştir.

Araştırmanın temel amacı doğrultusunda elde edilen verilerin analizinde; "Bağımsız gruplarda t Testi, tek faktörlü kovaryans analizi (one factor ANCOVA) ve tek faktör üzerinde tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA (repeated measures) kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi p<0,05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırma sonucunda; kontrol grubu ile karşılaştırıldığında "Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı"nın uygulandığı deney grubu çocuklarında okuma yazma becerileri kazanımlarında, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur (p<0,05). "Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı"nın çocukların okuma yazma becerilerini pozitif yönde desteklediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Okuma Yazmaya Hazırlık Becerileri, Duyu Eğitimi.

Abstract

The current research was carried out to determine the effect of sensory education program supporting the reading-writing skills on the reading – writing skills of children at the age of 61-66 months. The working group of the research was made up of 52 children attending to independent kindergartens working under the Ministry of Education as test (n:25) and control (n:27) groups depending on random sampling and volunteering in the city center of Ankara in 2012-2013 educational year. In order to investigate the effect of sensory education program supporting the

* Bu çalışma Doç. Dr. Adalet KANDIR danışmanlığında "Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın 61-66 Aylık Çocukların Okuma Yazmaya Hazırlık Becerilerine Etkisi" konulu doktora tezinden üretilmiştir.

*Dr., MEB Anasınıfı Öğretmeni.

** Prof. Dr., Gazi Üniversitesi ,Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

reading-writing skills on the reading – writing skills of children at the age of 61-66 months, pre-test/last test /follow-up test and experimental design were used in the research. In the collection of the data, “General Information Form”, the tools to evaluate the efficacy of the Sensory Educational Program Supporting the Reading – Writing Skills and “Research Test for Reading-Writing Skills of Children at the age of 61-72 Months” were used. The Sensory Educational Program Supporting the Reading – Writing Skills was applied to the test group for five working day, while the program of ME (Ministry of Education) was carried on applying by the classroom teachers.

In the analysis of the data in line with the basic purpose of the research, t test and one factor ANCOVA were used for the independent groups and two-factor ANOVA were used for the repeated measures on one factor. The significance level was taken as $p<0.05$.

As a result of the research, in comparison with the control group, a significant difference was found in favor of the test group in the acquisition of reading – writing of the at the test group which was applied The Sensory Educational Program Supporting the Reading – Writing Skills ($p<0.05$). It was also found that The Sensory Educational Program Supporting the Reading – Writing Skills supported the reading – writing skills of children in a positive way.

Keywords: Preschool Education, Preparatory Skills for Reading – Writing, Sensory Education.

1. Giriş

Okul öncesi eğitimin bir parçası olan ve pek çok etkinliği kapsayan okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri, ilkokula başlamadan önce çocuklara okuma yazma becerilerinin gelişimini destekleme fırsatı sunar. Okuma ve yazma becerileri birbirine bağımlı ve birbirini destekleyen süreçlerdir. Okuma yazma iletişimin; okuma, yazma, konuşma, dinleme ve görüşme gibi çeşitli öğelerini içine alır ve okuma yazma gelişimi bu süreçleri etkiler (Pullen ve Justice, 2003: 88; Albrecht ve Miller, 2004: 292; Caplovitz, 2006: 3).

Okuma yazma becerileri okul öncesi dönemdeki çocukların; algılarını geliştirmelerini, dikkatlerini toplayabilmelerini, hatırlayabilmelerini, akıl yürütme, problem çözme, el-göz koordinasyonu ve kalem tutma becerilerini geliştirebilmelerini, eşleştirme, ilişki kurma, sıralama, grupta gibi temel bilgi ve becerileri kullanabilmelerini kolaylaştırmayı sağlar. Bu sayede edinilen temel bilgi ve beceriler yoluyla bilişsel etkinlikler artar. Bilişsel etkinlikler; çocuğun akıl yürütmesine, algısal yeteneğini ve çeşitli kavramları geliştirmesine temel hazırlar. Bilişsel etkinliklerin kullanımını gerektiren okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında, çocukların yaşam boyu kullanabilecekleri dinleme, konuşma, etkili iletişim kurma, okuma yazma becerileri vb. kazanmaları ve bu becerileri yoluyla tüm gelişimleri yönünden kendilerini geliştirmeleri amaçlanmıştır. (Abdülkarim, 2003: 30; Albrect ve Miller, 2004: 293; Parlakyıldız ve Yıldızbaş, 2004; Yazıcı, 2010: 1; Şimşek, 2011: 2).

Bu açıdan bilişsel etkinlikler, çocuğun gelecekteki akademik başarısını belirlemede çok önemli bir basamaktır Akademik başarıyı artırmak için ise, beyinde gerçekleşen nörofizyolojik işlemleri bilmek ve bunu kullanmak büyük önem taşır. Nörofizyolojik işlemlerin içinde ise, duyuşsal deneyimler oldukça önemlidir. Çünkü çocuklar duyuşsal deneyimleri üzerinde düşüncelerini geliştirir. Bebeklik döneminden itibaren dış dünyada yaşamaya ve gelişmeye başlayan tüm bireyler hayatta kalma ve çevreleriyle uyumlu bir şekilde yaşama çabası içerisinde (Su, 2002: 13; Niessen, 2003: 10; Boyle, 2006: 18; Bay, 2008: 23). Bireyler bu çabalarını gerçekleştirmek için çevrelerini duyuları aracılığıyla tanımaya, keşfetmeye, anlamaya ve öğrenmeye çalışır. Büyüme ve gelişme sürecinde, olgunlaşan ve deneyimlerle öğrenen çocuk, bu kapasitesini ulaşacağı en üst düzeye getirebilir. Çocukların çok yönlü gelişmesini sağlayan ve eğitimin temelinde yer alan duyular, erken çocukluk dönemi boyunca gelişmeye ve bilgi toplamaya devam eder. Duyular, doğuştan gelen bazı kurallara göre beyinde organize edilerek algıları oluşturur. Bu doğrultuda okul öncesinde duyu eğitiminde duyuşsal algı becerilerinin geliştirilmesi esastır. Görme, işitme, dokunma, koklama ve tat alma duyuları çocukların dünya hakkında bilgi toplamalarında en önemli araçlardır (Su, 2002: 13; Dunn, 2007: 85; Topbaş, 2007: 56; Robinson, 2011: 19). Okul öncesi dönemdeki çocukların, potansiyellerinin maksimum düzeye ulaşabilmesi için tüm duyuların koordine çalışmasının desteklenmesi önemlidir. Çocuğun sosyal, duyuşsal, zihinsel, fiziksel ve dil gelişimi için duyuşsal olarak uyarılması, farklı duyu

kanallarını stimüle eden uyaranlarla karşılaşma fırsatlarının desteklenmesi gerekir (Isbell ve Isbell, 2007: 15; Plotnik, 2009: 124).

Duyu organlarının tanımlanması, özelliklerinin bilinmesi, duyu farkındalığın oluşturulması ve bu süreçte ortaya çıkan sorunların değerlendirilmesi ve okul öncesi sınıflarda çocukların beş duyusunu aktive eden çalışmalar ve materyallerle bütünleştirilmiş programlar da büyük önem taşır. Bu programlar içerisinde yer alan çeşitli ve zenginleştirilmiş doğal düzenlemeler; çocukların tüm gelişim alanlarının desteklenmesine olanak verir (Jackman, 2001: 191; Mayesky, 2002: 76; Niessen, 2003: 10; Goodwin, 2008: 8).

Okul öncesi dönemde çocukların okuma yazma becerilerini (sözcük bilgisi ve telaffuz kazanımı, alfabe bilgisi, fonolojik farkındalık ve yazma) destekleyici duyu eğitimi programı; çocuğun görsel, işitsel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarındaki becerileri ile paralellik göstermekte ve ilkökula hazırlığı açısından son derece önemlidir. Günlük yaşamda her eylem için duyuların pek çoğunun kullanılması gerekir. Çocuklar öğrendikleri her şeyi duyularıyla algılayarak öğrenir. Çocuklardaki öğrenmelerin gerçekleşebilmesi için tüm duyuların görevlerini yerine getirerek; bilgilerin beyne iletilmeleri ve iletilen bu bilgilerin algı tarafından anlamlı hale getirilip yorumlanması gerektiği bilinmektedir. Bu sayede beyin, çeşitli duylardan gelen karmaşık bilgi akışını yorumlar. Beyin, duyu bilgisiyi kullanarak, algısal yaşantılar yaratır. Bu nedenle beyinde algının oluşabilmesi için duylara gereksinim vardır. Bütün bunları içeren bir okuma yazmaya hazırlık becerilerini destekleyici duyu eğitimi programı ile desteklenen okul öncesi sınıflarında, çocukların problem çözme becerisi, hayal dünyası, çok yönlü düşünebilme becerisi gelişecek, sözcük dağarcıkları artacak ve çocuklar sayılar gibi harflerin de sembollerle ifade edildiğini fark edecek, duyu ve düşüncelerini farklı şekillerde ifade edebilecek, sanat, müzik, drama, edebiyat, bilim vb. disiplinler arasında neden-sonuç ilişkisi kurmayı öğrenecektir (Morris, 2002: 121; Atkinson, Atkinson, Smith, Bem ve Nolen, 2006: 119; Dunn, 2007: 88; Üstün, 2007: 15; Madi, 2011: 168; Robinson, 2011: 8).

Bu açıdan çocuklarda öğrenme istek ve amacı yaratmak için beynin farklı alanları arasında ilişki kuracak eğitim materyallerinin kullanılması ve erken yaştan itibaren çocuklara bu süreç içinde okuma yazma becerilerini destekleyici farklı duyu materyallerinin sunulması gerekir. Bu nedenle beş duyunun etkin olduğu duyu eğitimi programının planlanması, duyu bilgisi içinden anlamlı örüntülerin yorumlanarak algının oluşması, bunun sonucu farkındalık düzeylerinin artması, çocukların temel okuma yazma becerilerini hızlandırıcı ve destekleyici okuma yazmaya hazırlık çalışmalarının program içerisinde yer alması son derece önemlidir (Albrecht ve Miller, 2004: 293; Dunn, 2007: 84; Bay, 2008: 23; Yazıcı, 2010: 1; Madi, 2011: 155). Bu göre çocukların okuma yazma beceri düzeylerinin okul öncesi dönemde tespit edilmesi, çocukları bu yönde destekleyecek eğitim ortamlarının düzenlenmesi ve nitelikli okul öncesi eğitim programlarının oluşturulması gerekir (Albrecht ve Miller, 2004: 292; Goodwin, 2008: 9; Willis, 2008: 11).

Bu noktadan hareketle araştırma, okuma yazma becerilerini destekleyici duyu eğitimi programının 61-66 aylık çocukların okuma yazmaya becerilerine etkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmada okuma yazma becerilerini destekleyici duyu eğitimi programının anaokuluna devam eden 61-66 aylık çocukların okuma yazma becerilerine etkisini incelemek amacıyla ön test/son test/izleme testi kontrol gruplu deneysel desen ve nitel araştırma türlerinden görüşme, gözlem ve görüntü analizi yöntemi kullanılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini 2012-2013 eğitim öğretim yılında Ankara il merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarına devam eden, normal gelişim gösteren 61-66 aylık çocuklar oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubuna, evren içinden tesadüfî olarak seçilen Ankara il merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarına devam

eden, daha önce özel bir duyu eğitimi programı uygulanmamış, deney (n:25) ve kontrol (n:27) grubu olmak üzere toplam 52 çocuk dahil edilmiştir.

Çalışma grubunun demografik özellikleri incelendiğinde; deney grubundaki çocukların %48.0'nun kız %52.0'nun erkek ve kontrol grubundaki çocukların %25,9'unun kız %74,1'inin erkek olduğu; deney grubundaki çocukların %60.0'nun ilk ve %36.0'nun son çocuk, kontrol grubundaki çocukların %63.0'nun ilk %33.3'ünün ortanca çocuk olduğu; deney grubundaki çocukların %60.0'ının ve kontrol grubundaki çocukların %66,7'sinin iki çocuk olduğu ve deney grubundaki çocukların %56.0'nun 13-24 aylık süredir, %32.0'nun 24 aydan daha fazla süredir, kontrol grubundaki çocukların %40,7'sinin 13-24 aylık süredir, %44,4'ünün 24 aydan daha fazla süredir okul öncesi eğitim kurumuna devam ettiği belirlenmiştir.

Deney ve kontrol grubu çocukların anne-babalarının demografik özellikleri incelendiğinde ise; deney grubundaki çocukların annelerinin %96.0'ının ve kontrol grubundaki çocukların annelerinin %100'ünün 30-39 yaş grubunda olduğu; deney grubundaki çocukların babalarının %96.0'ının ve kontrol grubundaki çocukların babalarının %96,3'ünün 30-39 yaş grubunda olduğu; deney grubundaki çocukların annelerinin %80.0'ının ve kontrol grubundaki çocukların annelerinin %70,4'ünün üniversite mezunu olduğu, deney grubundaki çocukların babalarının %76.0'ının ve kontrol grubundaki çocukların babalarının %66,7'sinin üniversite mezunu olduğu; deney grubundaki çocukların annelerinin %64.0'ının, kontrol grubundaki çocukların annelerinin %88,9'unun memur olduğu; deney grubundaki çocukların babalarının %56.0'ının ve kontrol grubundaki çocukların babalarının %55,6'sının memur olduğu belirlenmiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, çocuklar ve ailelerine ilişkin genel bilgileri toplamak amacıyla cinsiyet, kardeş sayısı, doğum sırası, okul öncesi eğitime devam etme süreci, anne ve babanın öğrenim durumu ve anne babanın mesleği gibi demografik bilgileri içeren "Kişisel Bilgi Formu", Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın uygulama sürecini değerlendirmek amacıyla; "Kontrol Değerlendirme Formu", "Odak Değerlendirme Formu" ve "Sürekli Değerlendirme Formu", "Öğretmen Gözlem Formu", "Aile Katılımı Değerlendirme Formu", "Öğretmen Görüşme Formu", "Aile Görüşme Formu", çocukların okuma yazma beceri gelişimini değerlendirmek amacıyla Yazıcı (2010) tarafından geliştirilen ve geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan "61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi" kullanılmıştır.

• *Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın Uygulama Sürecini Değerlendirmeye Yönelik Formlar*

"Kontrol Değerlendirme Formu" çocukların etkinlikler sırasında görme, işitme, dokunma, koklama, tatma ve çoklu duyu alt alanları için öngörülen fark etme, ayırt etme ve anlamlandırma basamaklarını içeren etkinliklere katılımlarını göstermek amacıyla düzenlenmiştir.

"Odak Değerlendirme Formu" çocukların etkinliklerde yer alan kazanım ve gelişim göstergelerine ilişkin davranışları göstermedeki performansını gözlemlemek amacıyla düzenlenmiştir.

"Sürekli Değerlendirme Formu" programda yer alan kritik ve birbirinin temeli olan etkinliklerin belirli aralıklarla tekrarı sırasında, çocukların kazanım ve gelişim göstergelerine ilişkin davranışlarındaki tutarlılığı gözlemlemek amacıyla düzenlenmiştir.

"Öğretmen Gözlem Formu" Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın ilkelerini temel alarak deney grubunda yer alan iki öğretmenin göstermiş oldukları performansları değerlendirmek amacıyla düzenlenmiştir

“Aile Katılımı Değerlendirme Formu” Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programının uygulaması sürecince, programda yer verilen aile katılım çalışmaları değerlendirmek amacıyla düzenlenmiştir.

“Öğretmen Görüşme Formu” Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitim Programı uygulama süreci sonunda, öğretmenlerin uyguladıkları programa ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla düzenlenmiştir.

“Aile Görüşme Formu” Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitim Programı uygulama süreci sonunda, ailelerin uygulanan programa ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacıyla düzenlenmiştir.

- **61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi**

YAZICI (2010) tarafından geliştirilmiş olan, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan “61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi”nin içerik organizasyonu aşağıda belirtilmiştir (Yazıcı ve Kandır, 2014: 3).

Alt Testler

Okuma Becerileri Alt Testi

- Alfabe Bilgisi
- Fonolojik Farkındalık
- Sözcük Bilgisi ve Telaffuz

Yazma Becerileri Alt Testi

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

“61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi”nin kapsam geçerliğine ilişkin çalışma sırasında araştırmacı, ölçeğin bir kopyası ve araştırmacı tarafından hazırlanan her bir maddenin ayrı ayrı değerlendirileceği uzman görüşü değerlendirme formuyla birlikte on akademik uzmanla birebir görüşme yaparak ve testin kapsam geçerliliği için uzmanların değerlendirmelerini almıştır. Uzman görüş değerlendirmelerine göre ölçekte gerekli düzenlemeler yapılmış ve test maddelerinin uzman görüşlerine göre mod, medyan, minimum ve maximum değerleri incelendiğinde her bir maddenin uzmanlardan almış oldukları medyan değerlerinin tüm maddelerde üç olduğu görülmüştür. Buna göre, ölçek maddelerine ilişkin uzmanlar arasında tutarlılık gösterdiği düşünüldükçe ölçekte gerekli düzenlemeler yapılmış ve ölçeğe son şekli verilmiştir.

“61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi” geliştirilirken faktör yapısını belirlemek için açılımlayıcı faktör analizinin kullanılması dikkate alınarak, testin alt testleri (Okuma Becerileri ve Yazma Becerileri) ve alt boyutları (Alfabe Bilgisi, Fonolojik Farkındalık, Sözcük Bilgisi ve Telaffuz) her biri tek boyutlu bir yapı olarak kabul edilerek doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Buna göre, Okuma Becerileri alt testinin ortaya konulan tek boyutlu faktör yapısının doğrulandığı ve Okuma Becerileri alt testinde bulunan maddelerin tamamının, tek boyutlu faktör yapısını güvenilir bir şekilde temsil ettiği görülmüştür. Yazma Becerileri alt testine ilişkin ortaya konulan tek boyutlu faktör yapısının da doğrulandığı ve Yazma Becerileri alt testinde bulunan maddelerin çoğunun, tek boyutlu faktör yapısını güvenilir bir şekilde temsil ettiği görülmüştür.

“61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi”ne ait madde-toplam puan korelasyonu ve KR-20 güvenilirlik analizi sonuçları incelendiğinde ise, “61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi”ne ilişkin KR-20 güvenilirlik katsayısının .985 olduğu, Okuma becerileri alt testine ilişkin KR-20 güvenilirlik katsayısının .987 olduğu, Okuma Becerileri Alt Testi’nin Alfabe Bilgisi Alt Boyutuna ilişkin KR-20 güvenilirlik katsayısının .946 olduğu, Okuma Becerileri Alt Testi’nin Fonolojik Farkındalık Alt Boyutuna ilişkin KR-20 güvenilirlik katsayısının .979 olduğu, Okuma Becerileri Alt Testi’nin Sözcük Bilgisi ve Telaffuz

Alt Boyutuna ilişkin KR-20 güvenilirlik katsayısının .989 olduğu, Yazma Becerileri Alt Testi'ne ilişkin KR-20 güvenilirlik katsayısının .829 ile madde toplam korelasyon katsayısının yüksek derecede güvenilirlik düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Buna göre "61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi"nin Türkiye'de 61-72 aylık çocukların değerlendirilmesinde kullanılabilmesi, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik sonuçlarının yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

"61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi"nin Uygulanması ve Değerlendirilmesi

Test uygulanırken test kitapçığındaki her madde ile ilgili resim çocuklara gösterilmiş, resme ait yönerge yüksek sesle okunmuş ve çocuklardan yanıt vermeleri beklenmiştir. Her doğru yanıt için test kayıt formuna bir (1) puan, her yanlış yanıt için sıfır (0) puan işlenmiştir. Okuma Becerileri alt testinde çocuk, ardı ardına beş yanlış yanıt verdiğinde o alt test yarıda kesilmiş ve diğer alt test uygulanmaya başlanmıştır. Testin tümünün uygulanması her çocuk için 15-20 dakika arasında sürmüştür. Her alt test için ham puan, doğru yanıtlanmış olan madde sayısıdır. Ölçeğin sonunda her alt ölçek için ayrı ayrı doğru yanıtlar sayılarak toplam puanlar test kayıt formundaki uygun yerlere yazılmıştır. Daha sonra her alt ölçeğin puanları ayrı ayrı toplanarak bileşik puanlar elde edilmiştir.

- ***Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı***

Yazıcı (2013) tarafından geliştirilen Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı okul öncesi dönemde 61-66 aylık çocukların okuma yazma becerilerini desteklemeyi esas almaktadır. Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı, çocukların önyargılardan uzak ve istekli bir şekilde katılacağı, çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın uygulanacağı çevrenin özelliklerinin önemsendiği; okuma (alfabe bilgisi, fonolojik farkındalık, sözcük bilgisi ve telaffuz) ve yazma becerilerinin desteklenmesini sağlayan görme, işitme, dokunma, koklama, tatma ve çoklu duyu olmak üzere altı alanda etkinliklerin yer aldığı öğrenme yaşantılarını içeren bir eğitim programıdır.

Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nda yer alan okuma yazma becerilerine yönelik etkinlikler; basitten zora ilkesi ve çocukların hazır bulunuşluğu göz önünde bulundurularak;

- *Okuma Becerileri*
- *Yazma Becerileri* şeklinde alınmıştır.

Buna göre, Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı farklı özellikleri olan kapsamlı, ilgi çekici ve çocukların beş duyusunu etkili bir şekilde kullanmasına olanak sağlayan okuma yazma etkinlikleriyle bütünleştirilmiş bir programdır. Çocukların duysal deneyimler aracılığıyla çevrelerini tanımaya, keşfetmesine, anlamasına ve öğrenmesine fırsat tanır. Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı, gelişimsel olarak uygun ve çocuk merkezlidir. Program, okuma yazma becerilerine yönelik etkinliklerin, sistematik ve sıralı olarak incelenmesine olanak sağlarken, yaşanan deneyimler duyuların uyarılmasını birlikte beyinde sinaptik bağlantıların oluşturulmasını hedeflemektedir.

Duyuların etkili bir şekilde kullanılmasının akademik bir alan olan okuma yazma becerileri ile birleştirilmesi hedeflenmiştir. Çocuklar açısından öğrenme, duyuları aracılığıyla ilgi çekici ve kalıcı hale getirilmiştir. Çocukların büyük grup, küçük grup ve bireysel olarak öğrenmelerine fırsat verilmiştir. Uygulama ve tekrar olanağı sunan Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı, çocukların beş duyusunu da etkili bir şekilde kullanmasına olanak vereceğinden okuma (alfabe bilgisi, fonolojik farkındalık, sözcük bilgisi ve telaffuz) ve yazma becerilerinin gelişimine ve sınıflandırma, sıralama karşılaştırma, neden sonuç ilişkisi kurma, problem çözme, akıl yürütme gibi temel kavramların kazanılmasına yönelik uygun koşulların oluşturulmasına olanak sağlamıştır.

“Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı” aşağıdaki materyallerden oluşmaktadır;

- *Program Özeti:* Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı’nın temelleri, geliştirme süreci, kapsamı, materyallerin kullanımı, programın uygulanması, programın değerlendirilmesi hakkında bilgiler bulunmaktadır.
- *Eğitimci Kaynak Seti:* Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı’nın alt alanları “Görme, İşitme, Dokunma, Koklama, Tatma ve Çoklu Duyu” ve bu alt alanlara ait öğretim etkinlikleri bulunmaktadır. Bu alt boyutlara ait her bir etkinlik hakkında “ etkinlik türü, etkinlik alanı, etkinlik adı, kazanım ve göstergeler, etkinlik için önerilen süre, grup büyüklüğü, hedef sözcükler, gereksinim duyulan materyaller, materyallerin hazırlanması, öğrenme süreci, değerlendirme ve önerilen diğer etkinlikler” şeklinde detaylı bilgiler yer almaktadır.
- *Sınıf İçi Eğitim Etkinlikleri:* Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı’nın alt alanlarına (görme, işitme, dokunma, tatma, koklama, çoklu duyu) yönelik etkinlik sayfaları, etkinliklere özgü materyaller ve renkli öykü kitapları bulunmaktadır.
- *Aile Eğitim Etkinlikleri:* Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı’nın alt alanlarına (görme, işitme, dokunma, tatma, koklama, çoklu duyu) yönelik aile mektupları, aile katılım etkinlik sayfaları, etkinliklere özgü materyaller ve çocukların okulda kullandıktan sonra eve götürerek ailesiyle çalışmasına olanak sağlayan sınıf öykü kitaplarının siyah-beyaz versiyonu olan eve götür öykü kitapları ve eve götür oyunları bulunmaktadır.
- *Değerlendirme Formları:* Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı’nın uygulama sürecini değerlendirmeye yönelik; Kontrol Değerlendirme Formu, Odak Değerlendirme Formu, Sürekli Değerlendirme Formu, Aile Katılımı Değerlendirme Formu, Öğretmen Gözlem Formu, Aile Görüşme Formu ve Öğretmen Görüşme Formu bulunmaktadır.

2.3 Verilerin Toplanması

Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı’nın çocukların okuma yazma becerilerine etkisini incelemek amacıyla deney ve kontrol grubundaki çocuklara “61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi” testin uygulama kriterleri dikkate alınarak 12-15 Şubat 2013 tarihinde ön test olarak uygulanmıştır.

“Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı” haftada beş gün olmak üzere toplam sekiz hafta uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından öğretmenlere, uygulamadan bir hafta önce programın bütünü (eğitim programının özellikleri, kazanım ve gelişim göstergeleri, kazanımlara ulaşabilmek için ne gibi durumlar yaratılacağı, çocuklarla nasıl iletişim kurulacağı, bu iletişimin nasıl bir fiziki ortam içinde, hangi uyarıcılarla gerçekleşeceği, hangi yöntem ve tekniklerin kullanılacağı ile ilgili vb.) yönelik eğitim verilmiştir. Daha sonra öğretmenler uygulamadan bir önceki hafta cuma günü o hafta boyunca uygulanması beklenen beş günlük “Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı” ile ilgili bilgilendirilmiştir. Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı’nın beş günlük etkinlikleri içeren çıktılar ve etkinliklere ait materyaller getirilmiştir. Bir hafta boyunca uygulanacak olan etkinlikler, öncelikle anlatılmış ve anlatılırken materyaller de tanıtılmıştır. Daha sonra araştırmacı tarafından tıpkı çocuklara uygulanıyormuş gibi bir eğitim ortamı düzenlenmiş, materyaller kullanım amaçları ile birlikte açıklanmış, etkinliğin özelliğine göre yer alan tekerleme, şarkı, öykü ya da parmak oyunları söylenmiş, sorular sorulmuş, çocukların sorulara verebilecekleri muhtemel yanıtlar değerlendirilmiş, hedef sözcükler açıklanmış, değerlendirme soruları sorulmuş, yine etkinliğin özelliğine göre sınıf içi etkinlik sayfalarına ait yönergeler verilmiş; kısacası etkinliklerin basamakları aşama aşama anlatılarak öğretmenlerin etkinliklere hâkim olmaları sağlanmıştır. Araştırmacının etkinliği

uygulamasından sonra öğretmenlerden sıra ile etkinlikleri basamaklarına göre uygulamaları istenmiş ve araştırmacının gözetiminde etkinlikler yeniden oynanmış ve esas uygulamaya hazır hale getirilmeye çalışılmıştır.

Daha sonra öğretmenler planlanan bu etkinlik örneğini deney grubuna uygulamadan önce yine araştırmacı tarafından etkinlik için tekrar kısa bir hatırlatma yapılarak uygulama sırasından ortaya çıkabilecek durumlar en aza indirgenmeye çalışılmış ve öğretmenler tarafından uygulanmıştır. Deney grubundaki etkinliklerin kamera kaydı ve fotoğraf çekimleri yapılmıştır. Araştırmacı tarafından uygulanan "Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı"nda sekiz hafta süresince her hafta için aynı durum tekrarlanmıştır. Deney grubuna verilen eğitim çerçevesinde 18 Şubat-15 Nisan 2013 tarihleri arasında "Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı" uygulanmıştır. Kontrol grubunda ise, mevcut eğitim programının uygulanmasına devam edilerek, program sınıf öğretmeni tarafından doğal akışında uygulanmıştır.

Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın uygulanması sırasında programın etkililiğini değerlendirmek amacıyla Kontrol Değerlendirme, Odak Değerlendirme, Sürekli Değerlendirme, Öğretmen Gözlem formu, Aile Katılımı Değerlendirme Formu, Öğretmen Görüşme Formu ve Aile Görüşme Formu uygulanmıştır.

Eğitim programının uygulaması tamamlandıktan sonra deney ve kontrol gruplarına "61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi" 15-19 Nisan 2013 tarihleri arasında son test olarak uygulanmıştır. Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın etkisinin kalıcı olup olmadığını belirlemek amacıyla "61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi" son testten yaklaşık dört hafta sonra 20-24 Mayıs 2013 tarihleri arasında deney grubundaki çocuklara tekrar uygulanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın temel amacı doğrultusunda elde edilen verilerin analizinde; öncelikle deney ve kontrol gruplarının denkliliğini belirlemek amacıyla "61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi"nden elde ettikleri puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığı "Bağımsız gruplarda t Testi" analizi tekniği ile test edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının "61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma-Yazma Becerileri Araştırma Testi" ön-test sonuçlarına göre düzeltilmiş son-test puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı, tek faktörlü kovaryans analizi (one factor ANCOVA) ile test edilmiştir. Deney grubunun "61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma-Yazma Becerileri Araştırma Testi" ön test, son test ve izleme testi ortalama puanları arasındaki farkı test etmek için ise; tek faktör üzerinde tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA (repeated measures) uygulanmıştır. Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın uygulanma sürecinde "Kontrol Değerlendirme Formu, Odak Değerlendirme Formu, Öğretmen Gözlem Formu, Aile Katılımı Değerlendirme Formu"dan elde edilen veriler frekans ve yüzdelik dağılımlar halinde; Sürekli Değerlendirme Formu'ndan elde edilen veriler grafiksel analiz yapılarak verilmiştir. Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın uygulama süreci sonunda "Öğretmen Görüşme Formu ile Aile Görüşme Formu"ndan elde edilen veriler ise, içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir.

3. Bulgular ve Tartışma

Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın anaokuluna devam eden 61-66 aylık çocukların okuma yazma becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılan araştırmanın sonuçları Tablo 1-Tablo 5 sunulmuş ve tartışılmıştır.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Grubu Çocuklarının 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi Alt Boyutları, Alt Testleri ve Toplam Ön-Test Puanlarına Göre Bağımsız Gruplarda t-Testi Sonuçları

Grup	Test	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Deney	Alfabe Bilgisi	25	7.96	4.65	50	.194	.847
Kontrol	Alfabe Bilgisi	27	8.25	6.26	50		
Deney	Fonolojik Farkındalık	25	9.80	4.34	50	-.234	.816
Kontrol	Fonolojik Farkındalık	27	9.51	4.31	50		
Deney	Sözcük Bilgisi ve Telaffuz	25	13.40	3.54	50	-.778	.440
Kontrol	Sözcük Bilgisi ve Telaffuz	27	12.62	3.58	50		
Deney	Okuma Becerileri	27	31.16	9.45	50	-.263	.794
Kontrol	Okuma Becerileri	27	30.41	11.07	50		
Deney	Yazma Becerileri	25	9.20	2.33	50	-.934	.355
Kontrol	Yazma Becerileri	27	8.62	2.04	50		
Deney	OYBAT Toplam	25	42.36	10.43	50	-.713	.479
Kontrol	OYBAT Toplam	27	40.03	12.81	50		

Tablo 1 incelendiğinde; deney ve kontrol gruplarının Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi Alt Boyutları, Alt testleri ve toplam ön test puanlarına göre yapılan bağımsız gruplarda t testi sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubundaki çocukların, Alfabe Bilgisi alt boyut ön test puan ortalamaları arasında ($t(50) = .194, p > 0.05$), Fonolojik Farkındalık alt boyut ön test puan ortalamaları arasında ($t(50) = -.234, p > 0.05$), Sözcük Bilgisi ve Telaffuz alt boyut ön test puan ortalamaları arasında ($t(50) = -.778, p > 0.05$), okuma becerileri alt testi ön test puan ortalamaları arasında ($t(50) = -.263, p > 0.05$) Yazma Becerileri alt testi ön test puan ortalamaları arasında ($t(50) = -.934, p > 0.05$) ve Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi toplam puanı ön test puan ortalamaları arasında ($t(50) = -.713, p > 0.05$) istatistiksel anlamda bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Bu sonuca göre, eğitime başlarken deney ve kontrol grubunun okuma yazma becerileri yönünden benzer özelliklere sahip olduğu söylenebilir. Bu durum aynı zamanda deney ve kontrol gruplarının homojenliğini gösterdiği söylenebilir.

Tablo 2. Deney Grubundaki Çocukların 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi Alt Boyutları, Alt Testleri ve Toplam Ön Test-Son Test Puanlarına Göre t-Testi Sonuçları

OYBAT	Deney Grubu	n	\bar{X}	ss	Sd	t	p
Alfabe Bilgisi		25	7.96	4.65	24	-22.621	.000*
Alfabe Bilgisi (son)		25	27.08	3.90	24		
Fonolojik Farkındalık		25	9.80	4.34	24	-11,206	.000*
Fonolojik Farkındalık(son)		25	18.60	2.34	24		
Sözcük Bilgisi ve Telaffuz		25	13.40	3.54	24	-8.612	.000*
Sözcük Bilgisi ve Telaffuz(son)		25	18.28	1.64	24		
Okuma Becerileri		25	31,16	9,45	24	-21,04	.000*
Okuma Becerileri(son)		25	63,96	7,20	24		
Yazma Becerileri		25	9.20	2.04	24	-5.684	.000*
Yazma Becerileri(son)		25	11.68	1.06	24		
OYBAT Toplam		25	42.36	10.43	24	-19.470	.000*
OYBAT Toplam(son)		25	75.64	7.46	24		

* $p < 0.05$

Tablo 2'ye göre; deney grubunun 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi alt boyutları, alt testleri ve toplam ön test/son test puanları t test sonuçlarına göre, deney grubundaki çocukların, Alfabe Bilgisi alt boyut ön test/son test puan ortalamaları arasında ($t = -22.621, p < 0.05$), Fonolojik Farkındalık alt boyut ön test/son test puan ortalamaları arasında ($t = -11.206, p < 0.05$), Sözcük Bilgisi ve Telaffuz alt boyut ön test/son test puan ortalamaları arasında ($t = -8.612, p < 0.05$), Okuma Becerileri alt testi toplam ön test/son test puan ortalamaları arasında ($t = -21.04, p < 0.05$), Yazma Becerileri alt testi ön test/son test puan ortalamaları arasında ($t = -5.684, p < 0.05$) ve 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi toplam ön test/son test puan ortalamaları arasında ($t = -19.470, p < 0.05$) anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Gözlenen bu farkın son test puanı lehinde olduğu görülmektedir.

Axelrad-Lentz (1998) araştırmasında, çoklu duyuşal öğrenmeyi ön plana çıkaran Orton-Gillingham projesini incelemiştir. Araştırmaya anaokulundan beşinci sınıfa kadar her düzeyde çocuk katılmıştır. Çocuklara okuma yazma becerilerine yönelik dönem başında (ön-test), dönem ortasında (ara-test) ve dönem sonunda (son-test) olmak üzere üç kez test uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, son testlerin ön testlerden oldukça yüksek olduğu, çocukların her düzeyde okuma becerilerinin arttığı, duyuların kullanılmasıyla çocukların sözcük dağarcıklarının gelişme gösterdiği bulunmuştur (Akt. Lordi, 2004: 29).

Williams (2008) araştırmasında, çoklu duyuşal fonem ve sözcük görselleştirme stratejilerinin uygulanması sonucu anaokulundan üçüncü sınıfa kadar olan çocukların akıcı okuma, metin anlama, sözcük gelişimi ve harf tanımlama becerilerinde ne kadar başarılı olduğunu incelemiştir. Araştırma ön-test/son-test yarı deneysel araştırma desenedir. Araştırmada "Woodcock Reading Mastery-R-NU, The Dynamic Indicators of Basic Early Literacy Skills Oral Reading Fluency ve Developmental Reading Assessment" ölçekleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, çoklu duyuşal yöntemleri içine alan stratejilerin kullanılması ile okuma becerileri yönünden deney grubundaki çocukların kontrol grubundaki çocuklara göre anlamlı düzeyde gelişme gösterdiği bulunmuştur.

Tablo 2'den elde edilen bulgular ile yukarıdaki araştırma sonuçları arasında duyular aracılığıyla gerçekleşen çok algılamalı keşifler, öğrenmeyi ve hatırlamayı artırdığından çocukların okuma yazma becerilerini geliştirmede erken dönemde planlı, programlı, araştırma ve oyun temelli duyu eğitim program modelleri ve materyalleri ile okuma yazma becerileri ve bu becerileri destekleyici eğitim verilmesinin etkili olması yönünden bir benzerlik gösterdiği söylenebilir. Araştırmada deney grubuna uygulanan Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Program'da, duyu odaklı okuma yazma becerilerinin günlük etkinliklerle, diğer akademik alanlarla (oyun, drama, fen, matematik, sanat, müzik, dil) birleştirilmesi ve tüm duyuların (görme, işitme, dokunma, koklamama, tatma ve çoklu duyu) etkili ve dengeli bir şekilde kullanılması, zengin duyu materyalleri ile desteklenmesi, bireysel farklılıkların dikkate alınması, kullanılan yöntem ve tekniklerin duyu odaklı olması, çocukların okuma yazma gelişimlerini destekleyecek ve algılarını artıracak yeterli donanıma sahip eğitim ortamının hazırlanması, bu süreç içerisinde yer alan çeşitli ve zenginleştirilmiş doğal düzenlemelerin çocukların tüm gelişim alanlarını desteklemesi, çocukları süreç içerisinde objektif olarak değerlendirmeye yönelik gerekli önemin verilmesi, yapılan değerlendirmeler sonucunda eğitime ve çocuklara nasıl yardım edileceği konusunda yönlendirmeler yapılması gibi özelliklere yer verilmesiyle çocukların etkinliklere ilgisinin çekilmesi ve öğrenmeye karşı ilgi, istek ve merak duygusunun uyandırılması, çocuklarda okuma yazma becerileri yönünden deney grubu lehine anlamlı düzeyde fark çıkmasının nedeni olabilir.

Tablo 3. Kontrol Grubundaki Çocukların 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi Alt Boyutları, Alt Testleri ve Toplam Ön Test-Son Test Puanlarına Göre t-Testi Sonuçları

OYBAT	Kontrol Grubu	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Alfabe Bilgisi		27	8.25	6.26	26		
Alfabe Bilgisi (son)		27	10.66	7.24	26	-4.063	.000*
Fonolojik Farkındalık		27	9.51	4.31	26		
Fonolojik Farkındalık(son)		27	11.96	3.27	26	-5.047	.000*
Sözcük Bilgisi ve Telaffuz		27	12.62	3.58	26		
Sözcük Bilgisi ve Telaffuz(son)		27	14.70	3.04	26	-5.341	.000*
Okuma Becerileri		27	30.40	11.07	26		
Okuma Becerileri(son)		27	37.33	11.40	26	-8.018	.000*
Yazma Becerileri		27	8.62	2.33	26		
Yazma Becerileri(son)		27	9.92	1.73	26	-3.407	.000*
OYBAT Toplam		27	40.03	12.81	26		
OYBAT Toplam(son)		27	47.25	12.23	26	-7.356	.000*

*p<0.05

Tablo 3 incelendiğinde; kontrol grubunun Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi toplam, alt test ve alt boyutları ön test/son test puanları t testi sonuçlarına göre, kontrol grubundaki çocukların, Alfabe Bilgisi alt boyut ön test/son test puan ortalamaları arasında (t = -4.063, p<0.05), Fonolojik Farkındalık alt boyut ön test puan ortalamaları arasında (t =-5.047, p<0.05), Sözcük Bilgisi ve Telaffuz alt boyut ön test/son test puan ortalamaları arasında (t = -5.341, p<0.05), Okuma Becerileri alt testi toplam ön test/son test puan ortalamaları arasında (t = -8.018, p<0.05), Yazma Becerileri alt testi ön test/son test puan ortalamaları arasında (t= -3.407, p<0.05) ve Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi toplam puanı ön test puan ortalamaları arasında (t = -7.356, p<0.05) anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3'te kontrol grubunun ön-test/son-test puanları arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Bu sonuç beklenen bir durum olarak ele alınabilir. Kontrol grubu çocuklarına MEB 36-66 aylık çocuklar için "Okul Öncesi Eğitim Programı" anaokulu öğretmenleri tarafından uygulanmıştır. Çocukların okuma yazma becerilerinin gelişimi okulda öğretmenlerin onlara sunduğu öğrenme yaşantıları ile yakından ilişkilidir. Kontrol grubundaki çocukların okuma yazma becerilerini değerlendiren ön test/son test puanlarının farklılaşması, MEB 36-66 aylık çocuklar için "Okul Öncesi Eğitim Programı"nda da okuma yazma becerilerini temel alan kazanım ve gelişim göstergelerinin yer alması ve MEB eğitim programının uygulandığı kontrol grubu öğretmenin programda bu kazanım ve gelişim göstergelerine yer vermesi ile ilişkilendirilebilir.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubu Çocuklarının 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi Alt Boyutları, Alt Testleri ve Toplam Son-Test Puanlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi		n	\bar{X}	Ss
Deney	Alfabe Bilgisi	25	27.08	3.90
	Fonolojik Farkındalık	25	18.60	2.34
	Sözcük Bilgisi ve Telaffuz	25	18.28	1.64
	Okuma Becerileri (Toplam)	25	63.96	7,20
	Yazma Becerileri	25	11.68	1.06
	OYBAT Toplam	25	75.64	7.46
Kontrol	Alfabe Bilgisi	27	10.66	7.24
	Fonolojik Farkındalık	27	11.96	3.27
	Sözcük Bilgisi ve Telaffuz	27	14.70	3.04
	Okuma Becerileri (Toplam)	27	37.33	11,40
	Yazma Becerileri	27	9.92	1.73
	OYBAT Toplam	27	47.25	12.23

Tablo 4'e göre, deney ve kontrol gruplarının 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi alt boyutları, alt testleri ve toplam son test puanlarına ilişkin

aritmetik ortalamalarının Alfabe Bilgisi alt boyutunda deney grubunun 27.08, kontrol grubunun, 10.66; Fonolojik Farkındalık alt boyutunda deney grubunun 18.60, kontrol grubunun 11.96; Sözcük Bilgisi ve Telaffuz alt boyutunda deney grubunun 18.28, kontrol grubunun 14.70; yazma becerileri alt testinde deney grubunun 11.68, kontrol grubunun 9.92; Okuma Becerileri alt testinde deney grubunun 63.96, kontrol grubunun 37.33; Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi toplam puanında deney grubunun 75.64, kontrol grubunun 47.25 olduğu görülmektedir. Ortalama puanlarına göre deney grubunun kontrol grubuna göre daha yüksek bir ortalama puana sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubu Çocuklarının 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi Toplam Son-Test Puanlarına İlişkin ANCOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	η^2
Ön Ölçüm (OYBAT Toplam)	3402.938	1	3402.938	91.517	.000*	.651
Grup (deney/kontrol)	9193.534	1	9193.534	247.246	.000*	.835
Hata	1822.007	49	37.184			
Toplam	15680.519	51				

*p<0.05

Tablo 5'e göre; deney ve kontrol gruplarının son test 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu [F(1,49)=247.246 p<0.05] görülmektedir. Tablo 34'de belirtilen grupların son test puanları arasında yapılan Bonferroni testi sonuçlarına göre deney grubu Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi toplam puan ortalaması (\bar{X} =75.64) ile kontrol grubu (\bar{X} =47.25) arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Hesaplanan etki büyüklüğü (effect size) ise η^2 =.835'tir. Bu durumda uygulanan teknik açısından elde edilen eta-kare değeri (η^2 =.835) göz önünde bulundurulduğunda, eta kare değeri .14'ün üzerinde olduğundan deney grubuna uygulanmış olan Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın çocukların okuma yazma becerileri üzerinde pozitif yönde geniş bir etkiye sahip olduğu düşünülebilir.

Churchill, Durdal ve Kenny (1998) araştırmalarında, okuma yazma becerilerini geliştirmek amacıyla tasarlanan çoklu duyuşsal programın etkisini incelemiştir. Bu programda görme, işitme ve kinestetik olmak üzere üç duyuya yönelik etkinlikler kullanılmıştır. Araştırmada okul öncesi, anaokulu ve özel gereksinimli olmak üzere üç farklı yaş grubu ile çalışmıştır. Araştırma sonucunda, tüm gruplarda çoklu duyuşsal program odaklı okuma yazma becerilerinde gelişme gözlenirken, özellikle okul öncesi dönem çocuklarındaki ilerlemenin diğer gruplara göre daha hızlı olduğu ve gelişimsel olarak okuma yazmaya hazır hale geldikleri bulunmuştur (Akt. Stockdale, 2007: 32).

Litcher ve Roberge (1979) araştırmalarında, okuma yazma becerilerinin gelişiminde çoklu duyuşsal öğrenme yaklaşımını temel alan Orton-Gillingham metodunu incelemiştir. Araştırmada deney grubunda yer alan çocuklara Orton-Gillingham temelli okuma ve dil eğitimi verilirken, kontrol grubunda yer alan çocuklar ise normal eğitimlerine devam etmiştir. Araştırmada "Gates MacGinitive Reading Test ve "Metropolitan Achievement Test" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, deney grubunda yer alan çocuklar lehine anlamlı düzeyde fark çıkmıştır (Akt. Ritchey ve Goeke, 2006: 173).

Hercus-Rowe (2008) araştırmasında, anaokulu sınıflarında çoklu duyuşsal modelin çocukların okuma yazma becerileri üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmada deney grubunda bulunan çocuklara çoklu duyuşsal model destekli okuma yazma eğitimi verilirken, kontrol grubuna herhangi bir eğitim verilmemiştir. Bu program kapsamında alfabe bilgisi (harf adları, ilk ve son ses, büyük-küçük harfler), fonolojik farkındalık (ses işitme çalışmaları, bir sözcükteki harf sayısı ve sırası, sesler arasındaki farklılıklar), sözcük gelişimi (farklı sözcüklerin yer aldığı öykü kitapları) becerileri görsel, işitsel ve kinestetik olmak üzere iki ya da

daha fazla yöntemle geliştirilmeye çalışılmıştır. Araştırmada “Dynamic Indicators of Basic Early Literacy Skills, 6th Edition (DIBELS)” ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, eğitim verilen çocukların ilerleme kaydettiği bulunmuştur. Ayrıca çocukların çoklu duyuşsal model ile dildeki sesleri, fonetikleri, konuşmanın bölümlerini, paragraf ve cümle yapılarını, sözcükleri, anlama stratejilerini, okuma ve yazma için gerekli olan tüm becerileri öğrendikleri tespit edilmiştir.

Kinney (2013) araştırmasında altı-yedi yaş çocuklarının okuma yazma becerilerinin geliştirilmesinde çoklu duyuşsal multimedia modelin etkisini incelemiştir. Araştırmada “Multiple Intelligence Survey”, “Teacher Observations” ve “Oral Reading Fluency Assessment” kullanılmıştır. Araştırmada çoklu duyuşsal multimedia model yaklaşımı olarak sözcük kazanımında iPad kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, okuma yazma eğitiminde çoklu duyuşsal multimedia model yaklaşımının etkili olduğu ve çocukların akademik okuma başarılarını artırdığı bulunmuştur.

Yukarıdaki araştırma sonuçları incelendiğinde, beynin esnekliğinin ve beynin fiziksel yapısının deneyimlerle değiştiği ve bu deneyimlerin zengin uyarıcı bir çevre ile mümkün olduğu ve bu sayede çocukların beyin lobları arasında daha kolay bağlantılar kurarak yüksek düzeyde öğrenme gerçekleştirdikleri belirtilmektedir. Bu nedenle etkili bir öğrenme için bütün duyuşların işe koşulması ve kazandırılacak olan kavram ve becerilerle ilgili derin ve güçlü duyuşsal yaşantılara gereksinim olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Bu durumun da çocukların okuma yazma becerilerine katkı sağlama konusunda etkili olduğu görülmektedir. Tablo 5’teki bulgular ile araştırma sonuçları arasında, çocukların okuma yazma becerilerini artırmada etkili olması yönünden bir paralellik olduğu görülmektedir. Beyin gelişiminin ve sinaptik bağlantıların kurulma oranının en yoğun ve hızlı yaşandığı dönem olan erken çocukluk döneminde çocuklar, zengin uyarıcıların yer aldığı eğitim ortamları sayesinde okuma yazma için gerekli olan becerilerle ilgilenebilirler. Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı’nda; okuma yazma becerilerini günlük etkinlikler ve diğer akademik alanlarla birleştirmesi, yöntem olarak oyun temelli öğrenmeyi hedef alması, bütün çocukların etkinliklere katılımına olanak sağlanması, etkinliklerin basitten karmaşığa doğru sıralanması aynı zamanda her etkinliğin kendi içerisinde aşamalara ayrılması, kazanım ve gelişim göstergelerine birden fazla etkinlikte yer verilerek çocuklara tekrar olanağı sunması, duyu odaklı okuma yazma becerileri ile ilgili hedef sözcükleri tanıtmaları, farklı duyuşların uyarılmasını sağlayacak şekilde çocukları okuma ve yazmada önemli süreçlerin oluşmasına hazırlayan gerçek ve bol miktarda materyallerle çalışılması, etkinliğin özelliğine göre pekiştirme amaçlı etkinlik sayfalarının yer alması, ailenin bu sürece dâhil edilmesi ve okuma yazma becerilerinin gelişmesi ile ilgili çoklu duyuşsal öğrenme yaşantılarının yer alabileceği çalışmalara yer verilmesi sonucu beynin farklı bölgelerinin aktive olması, çocuklarda düşünme potansiyelini desteklemesi ve bunun sonucunda çocukların daha hızlı ve etkili öğrenmesi okuma yazma becerileri üzerinde deney grubu çocukları lehine anlamlı düzeyde farklılık çıkmasının nedeni olabilir.

Tablo 6. Deney Grubu Çocuklarının 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi Ön Test-Son-Test ve İzleme Testi Puanlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Ön-test			Son-test			İzleme Testi			
	n	\bar{X}	S	n	\bar{X}	S	n	\bar{X}	S	
61-72 Aylık Çocuklar OYBAT	İçin	25	42.36	10.43	25	75.64	7.46	25	76.48	6.37

Tablo 6 incelendiğinde, 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi toplamı aritmetik ortalamalarının ön test için 42.36, son test için 75.64 ve izleme testinin 76.48 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7. Deney Grubu Çocuklarının 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi Ön Test-Son-Test ve İzleme Testi Puanlarına İlişkin Anova Sonuçları

Varyansın Kaynağı	K.T.	Sd	K.O.	F	p	η^2	Farkın Kaynağı
Ölçüm(ön-test, son-test, izleme testi)	315187.253	1	315187.253	2034.881	.000*	.988	1-2 1-3
Hata	3717.413	24	154.892				
Toplam	318904.666	25					

*p<0.05

1: ön test, 2: son test, 3: izleme testi

Tablo 7'ye göre, deney grubunun 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi toplamı ön-test, son-test ve izleme testi puanları arasında yapılan analizde, geniş etki ($\eta^2=.988$) düzeyinde anlamlı farklılık [$F(1,24)=2034.881, p<0.05$] bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre deney grubunda uygulanan okuma yazma becerilerini destekleyici duyu eğitimi programının uygulanması sonucunda yapılan son test ortalama puanı ve son testin uygulanmasından dört hafta sonra yapılan izleme testi ortalama puanları, ön test ortalama puanlarına göre daha yüksektir. Son test ve izleme testi puanları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır. Son testten dört hafta sonra yapılan izleme testinde 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerilerini Araştırma Testi toplam puanındaki artış (\bar{X} son-test=75.64; \bar{X} izleme testi=76.48) okuma yazma becerilerini destekleyici duyu eğitimi programının etkisinin devam ettiğini göstermektedir.

Bu durum deney grubuna uygulanan Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın çocukların okuma yazma becerilerini desteklemede önemli bir etkiye sahip olduğu ve bu etkinin izleme sonuçlarına göre devam ettiği söylenebilir.

4. Sonuç ve Öneriler

Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın 61-66 aylık çocukların okuma yazma becerilerine etkisini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırma sonucunda; "Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı"nın uygulandığı deney grubunun kontrol grubuna göre okuma yazma beceri puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Programın etkililiğine ilişkin kullanılan değerlendirme formları ile ise uygulanan programın etkili olduğu bulunmuştur.

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında aşağıdaki öneriler sunulmuştur;

- Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın etkililiğini test etmek için pilot okullar seçilerek, daha geniş örneklem grubunun bu eğitimden yararlanması sağlanabilir ve sonuçları test edilebilir.
- Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı farklı sosyo-kültürel düzeydeki çocukların devam ettiği okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanabilir ve elde edilen verilerle karşılaştırmalar yapılabilir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı ve materyallerinin kullanımına ilişkin eğitim seminerleri düzenlenerek öğretmenlerin kullanımına sunulabilir.
- Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın etkisi yaş, bilişsel gelişim, anne-baba öğrenim düzeyi, sosyo-ekonomik düzey, okul öncesi eğitim kurumlarına devam etme durumu gibi farklı değişkenler açısından araştırılabilir.
- Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın uygulamaya katılan çocuklar ilköğretim birinci sınıfa geldiklerinde okuma yazma gelişimlerine olan etkisi araştırılabilir.

- Okul öncesi öğretmenlerinin çocukların duyu odaklı okuma yazma beceri gelişimine ilişkin yöntem bilgilerini artırmak amacıyla ve aile katılım çalışmaları çerçevesinde, öğretmenlere ve ebeveynlere çocukların okuma yazma beceri gelişimlerini desteklemede yapabilecekleri çalışmalar hakkında seminerler, konferanslar vb. düzenlenerek bilgi verilebilir.
- Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın ilke ve özellikleri doğrultusunda beyin-duyular ve öğrenme arasındaki güçlü ilişkiden yola çıkılarak disiplinler arası çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- ABDULKARIM, Sarah Omar. (2003). *Journey to Literacy: A Case Study of One Kindergarten Teacher's Approach to Early Literacy Instruction*. Unpublished Doctor's Thesis. Clemson University, Clemson, SC.
- ALBRECHT Kay and MILLER Linda G. (2004). *Preschool Curriculum*. Printed in The United States of America. Published by Gryphon House, p.287-329.
- ATKINSON, Richard, ATKINSON, Rita, SMITH, E.Edward, BEM, Darly.J., NOLEN, S. Hoeksema (2006). Psikolojiye Giriş (3.Baskı), (Çev. Y. Alogan). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- BAY, Neslihan. (2008). *Ana Sınıfı Öğretmenlerinin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına İlişkin Yeterlilik Algılarının Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- BOYLE, Elizabeth A. (2006). *The Effects of Parent-Child Early Literacy Intervention on Children's Phonemic Awareness and Preliteracy Skills*. Unpublished Doctor's Thesis. John Hopkins University, Maryland, USA.
- CAPLOVITZ, A. Gilman (2005). *The Effects of Using an Electronic Talking Book on The Emergent Literacy Skills of Preschool Children*. Unpublished Doctoral Dissertation. University of Texas at Austin.
- DUNN, Winnie (2007). Supporting Children To Participate Successfully In Everyday Life By Using Sensory Processing Knowledge. *Infants and Young Children*, Vol. 20 No: 2, pp. 84-101.
- GOODWIN, P. Mcmanus (2008). *Sensory Experiences in The Early Childhood Classroom: Teachers' Use of Activities, Perceptions of The Importance of Activities, and Barriers To Implementation*. Unpublished Master's Thesis. Submitted to the Faculty of the Graduate College of the Oklahoma State University, Oklahoma.
- HERCUS-ROWE, Mary. C. (2008). *Leave No Child Behind: Multisensory Preventive Literacy Instruction In Inner-City Kindergarten Classes*. Unpublished Doctor's Thesis. Columbia University.
- ISELL, Christy and ISELL, Rebecca (2007). *Sensory Integration A Guide for Preschool Teachers*. Published by Gryphon House: Green Press Initiative.
- JACKMAN, Hilda L. (2001). *Early Education Curriculum A Child's Connection to The World*. (Second Edition). U.S.A: Printed in the United States of America.
- KINNEY, Jeanne (2013). *An Effective Multisensory Multimedia Model For Engaging Literacy Instruction In First Grade*. Unpublished Master's Thesis. University of Wisconsin-River Falls.
- LORDI, D. Lynn (2004). *The Impact of a Multi-Sensory Approach toward the Improvement of Reading and Language Processing Skills in Fourth and Fifth Grade Students with Specific Reading Difficulties and Language Processing Disorders*. Unpublished Doctor's Thesis. Union Institute and University.
- MADİ, Bülent. (2011). *Öğrenme Beyinde Nasıl Oluşur?* (2. Baskı). Ankara: Efil Yayınevi.
- MAYESKY, Mary (2002). *Creative Activities for Young Children* (7th editioan). U.S.A.: Thomson Delmar Learning.
- MORRIS, Charles G. (2002). *Psikolojiyi Anlamak* (Psikolojiye Giriş) 1. Basım (Çev. Ed. H.B. Ayvaşık & M. Sayıl). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları No:23.
- NIESSEN, N. Lee (2003). *Intercorrelations Among Emergent Literacy Skills*. Unpublished Doctor's Thesis. University of Kansas, Lawrence, USA.
- PARLAKYILDIZ, Belgin. ve YILDIZBAŞ, Füsün. (2004). Okulöncesi Eğitimde Öğretmenlerin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Yönelik Uygulamalarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, s. 1-12.
- PLOTNİK, Rod (2009). *Psikolojiye Giriş* (1. Basım), (Çev. T. Geniş). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- PULLEN Paige C. and JUSTICE Laura. M. (2003). Enhancing Phonological Awareness, Print Awareness, and Oral Language Skills in Preschool Children. *Intervention In School And Clinic*. Vol. 39 (2), 87-98.
- RITCHEY, Kristen D. and GOEKE, Jennifer L. (2006). Orton-Gillingham And Orton-Gillingham-Based Reading Instruction: A Review Of The Literature. *The Journal Of Special Education*. 40(3), pp.171-183.
- ROBINSON, Maria. (2011). *Understanding Behaviour and Development in Early Childhood A Guide To Theory and Practice*. Simultaneously published in the USA and Canada.
- STOCKDALE, Margaret E. (2007). Teachers' Use of Sensory Activities in Primary Literacy Lessons: *A Study of Teachers Trained in Accelerated Literacy Learning*. Unpublished Doctor's Thesis. University of South Florida, Florida, United States.
- SU, Chia-Ting. (2002). *The Relationship Among Five Sensory Systems in Children With Sensory Integration Problems As Measured By The Evaluation of Sensory Processing (ESP)*. Unpublished Doctor's Thesis. University of Southern California, Los Angeles, California.

- ŞİMŞEK, Özlem. (2011). *60-72 Aylık Çocukların Yazı Farkındalığı ve Yazmaya Hazırlık Becerilerinin Gelişiminde Okuma Yazmaya Hazırlık Programının Etkisinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- TOPBAŞ, Eriman. (2007). *Ceviz Yapılı Beyin Kendimi Tanımak ve Geliştirmek Hakkımdır*. Ankara: Tek Ağaç Eylül Yayıncılık.
- ÜSTÜN, Elif. (2007). *Okul Öncesi Çocuklarının Okuma Yazma Becerilerinin Gelişimi*. Ankara: Morpa Kültür Yayınları.
- WILLIAMS, Florence (2008). *The Effects of Multisensory Phonics And Visualization Interventions On Struggling Readers' Word Identification, Fluency and Comprehension*. Unpublished Doctor's Thesis. University of Missouri-St. Louis.
- WILLIS, Judy (2008). *Teaching The Brain To Read: Strategies For Improving Fluency, Vocabulary and Comprehension*. Printed in the United States of America Alexandria, Virginia USA.
- YAZICI, Elçin. (2010). *61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması (Ankara Örneklemi)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- YAZICI, Elçin ve KANDIR, Adalet (2014). *The Validity And Reliability Study Of Literacy Skills Research Test For Children Of 61-72 Months Of Age*. *European Journal of Research on Education*, Special Issue: Contemporary Studies in Education, s.1-8.